

és partnere a

Közösségi jelentés

Következtetések és ajánlások

2024. augusztus

Közösségi jelentés

1	Háttér	3
	1.1. Bevezetés és módszertan	3
	1.2. A kontextus elemzése	4
2	Eredmények	8
	2.1. Az ukrán fiatalokra irányuló felmérés	8
	2.2. Az érdekelt felekkel készített interjúk	11
	2.3. A La Strada Ukraine adatai	13
3	Következtetések és ajánlások	14

Írta és szerkesztette:

Child Helpline International:

Ana Rodrigues, Anastasia Shuster, Nelia Troichuk

Terre des Hommes Netherlands:

Eva Notté, Simona Ružnić, Margot Sanders

Felülvizsgálta:

Lorleen Farrugia, Ronja Ulvot

(Child Helpline International)

Szerkesztette, tervezte és tördelte:

Steve Erwood

(Child Helpline International)

1: Háttér

1.1. Bevezetés és módszertan

Az ukrán háború kezdete óta több mint 14 millió ukrán menekült lépte át a határokat a biztonságosabb környezet reményében¹; Európa közel 6 millió menekültet, túlnyomó részben nőt és gyermeket fogadott be². A szétválasztott családok magas aránya – közel 70%³ – jelentős kockázatnak tette ki a gyermekeket az erőszak, emberkereskedelem és kizsákmányolás tekintetében. A gyermekek fizikai jólléte, szellemi egészsége és oktatása komoly veszélynek van kitéve mind Ukrajnán belül, mind a fogadó országokban, ami jelentős nyomást gyakorol a mentális egészségügyi és pszichoszociális támogatási szolgáltatásokra. A gyermekek számára létrehozott segélyhívószámok az érintett gyermekek és családjaik részére nyújtott alapvető támogatás és iránymutatás révén fontos szerepet játszhatnak ezen igények kielégítésében. Annak ellenére, hogy a szolgáltatások elérhetők a fogadó országokban, az adatok arra utalnak, hogy az ukrán gyermekek és fiatalok gyakran nem élnek ezekkel az erőforrásokkal⁴. A jelenlegi projektnek az a célja, hogy feltárja ennek okait, és **javítsa a támogatási szolgáltatásokhoz való hozzáférést és azok hatékonyságát**. Négy, Ukrajnával határos országra összpontosítottunk, Lengyelországra, Magyarországra, Szlovákiára és Romániára.

Az ebben a jelentésben és a különálló országokénti jelentésekben alkalmazott módszertan egyesíti a minőségi és mennyiségi megközelítéseket. Az elsődleges adatokat az ukrán fiatalokra irányuló felméréseken és a menekültek támogatásában érintett különböző ágazatok érdekelt feleivel készített interjúkon keresztül gyűjtöttük. Az adatgyűjtés célja az volt, hogy információt szerezzünk a szolgáltatásokkal kapcsolatos tudatosságról, valamint azok hozzáférhetőségéről és hatékonyságáról. A másodlagos adatok gyűjtése a gyermekvédelemmel és menekültügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos meglévő dokumentumok és kiadványok elemzését foglalta magában. A folyamat során számos korlátba ütköztünk, ideértve az időkorlátokat, az érdekelt felek részvételének biztosításával kapcsolatos nehézségeket, valamint a felmérésre válaszolók alacsony számát, ami befolyásolta az eredmények átfogó voltát. Ezen kihívások ellenére a módszertan lehetővé tette annak alapos megértését, hogy az ukrán menekültek milyen akadályokkal szembesülnek a gyermekek számára létrehozott segélyhívószámok hozzáférhetősége tekintetében.

1. World Vision (2023). Child Protection Multisectoral Needs Assessment - Ukraine 2023 (A gyermekvédelem több ágazatot érintő igényeinek felmérése – Ukrajna, 2023), 1. o., hozzáférés dátuma: 2024. április 22., cím: [Child Protection Multisectoral Needs Assessment - Ukraine 2023 - Ukraine | ReliefWeb](#)
2. Az összes menekült számát lásd: Az ENSZ Menekültügyi Főbiztosának Hivatala (UNHCR), műveleti adatok portálja, ukrán menekültek helyzete, elérhető: <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>. A nőkre és gyermekekre vonatkozó 88%-os számadat lebontása a következő: 52% nő, 18% lány, 18% fiú. Forrás: UNHCR, Displacement patterns, protection risks and needs of refugees from Ukraine: Regional protection analysis #2 – Hungary, Poland, Republic of Moldova, Romania and Slovakia, April 2023 (Az ukrán menekültek áttelepülési mintái, védelmi kockázatai és szükségletei: 2. sz. regionális védelmi elemzés – Magyarország, Lengyelország, Moldovai Köztársaság, Románia és Szlovákia, 2023. április), elérhető <https://data.unhcr.org/en/documents/details/100191>, idézet forrása: UNICEF (2024). Ukraine and Refugee Response (Ukrániai és menekültügyi reagálás), 1. o.
3. Az egyedi szükségletek közé tartoznak a fogyatékkal és a súlyos betegségekkel kapcsolatosak. Forrás: UNHCR, Displacement patterns, protection risks and needs of refugees from Ukraine: Regional protection analysis #2 (Az ukrán menekültek áttelepülési mintái, védelmi kockázatai és szükségletei: 2. sz. regionális védelmi elemzés), idézet forrása: UNICEF (2024). Ukraine and Refugee Response (Ukrániai és menekültügyi reagálás), 4. o.
4. Child Helpline International (2023). Voices of Children & Young People Affected by the War in Ukraine Monthly Contacts with Child Helplines in the Region (Az ukrán háború által érintett gyermekek és fiatalok hangja, a gyermekek számára létrehozott régióbeli segélyhívószámokkal való havi kapcsolatfelvétel)

1.2. A kontextus elemzése

Ebben a részben másodlagos forrásokból, vagyis kiadványokból, webhelyekről és demográfiai adatokból szerzett információkat mutatunk be.

Az online forrásokból származó adatok az ukrán menekült gyermekek támogatására irányuló romániai, magyarországi, lengyelországi és szlovákiai, közös célokkal és egyedi kihívásokkal járó erőfeszítéseket mutatják be. Mindegyik ország nagy hangsúlyt fektet az oktatásra és a mentális egészségügyi és pszichoszociális támogatásra, de a szolgáltatások megvalósítása és átfogó jellege eltérő. Bár az oktatás és az egészségügyi szolgáltatások tekintetében különbségek mutatkoznak a négy ország között, a menekült gyermekek integrációja és támogatása iránti általános elkötelezettség továbbra is elsődleges prioritást élvez a régióban.

Ország	Összes menekült	% gyermek	Oktatási statisztikák	MHPSS-szolgáltatások	A gyermekvédelem fókusza
Románia	77 902 ⁵	33% ⁶	10 936 beíratva román iskolákba	NGO-k széles körű támogatása	Gyermekvédelem és kapcsolódó oktatási tevékenységek
Magyarország	44 627	42%	79% beíratva, néhányan az ukrán tantervet követik	Mentális egészségügyi és pszichoszociális támogatás több kezdeményezésen keresztül	Átfogó gyermekvédelem több érdekelt fél részéről
Lengyelország	1 000 000+	40%	Az ukrainai menekült gyermekek kevesebb mint fele volt beíratva a lengyel iskolákba a 2022–2023-as iskolaévben, míg a jelentés szerint a középiskolás korú gyermekek 78%-a nem vesz részt a lengyel oktatási rendszerben.	Számos kezdeményezés és a menekültek integrációja az oktatásba	Fókuszban a gyermekvédelem és a nemi alapú erőszak megelőzése
Szlovákia	121 598	33%	Közel 12 000-en iskolákban	Blue Dots – átvették az önkormányzatok és egyéb programok	Gyermekvédelmi és a nemi alapú erőszak megelőzésére irányuló erőfeszítések

5. Megjegyzés: 2024. júliusi adatok – UNHCR (2024). Ukraine Refugee Situation (Az ukrán menekültek helyzete), 2024. május, műveleti adatok portálja, hozzáférés címe: [Situation Ukraine Refugee Situation \(unhcr.org\)](https://www.unhcr.org/situations/ukraine-refugee-situation/)

6. Megjegyzés: 2024. februári adatok – az Oktatásügyi Minisztériumtól származó adatok az Europa Libera Romania webhelyén, hozzáférés címe: <https://romania.europalibera.org/a/doi-ani-de-razboi-elevi-ucraineni-romania/32828993.html>

Az ukrán menekülteket szolgáló támogatási rendszerek

A táblázat a szolgáltatásokkal kapcsolatban a másodlagos forrásokban, többnyire online talált eredményeket mutatja be.

Ország	Szolgáltatások összesen	MHPSS-szolgáltatások	Egészségügyi szolgáltatások	Család-/lakhatási támogatás	Jogi segítségnyújtás	Gyermekjogvédelmi szolgáltatások	Fókuszban a gyermekek
Románia	32	21	2	13	3	26	26
Magyarország	39	20	6	6	8	Nincs megadva	23
Lengyelország	49	32 (6 a nemi alapú erőszakkal kapcsolatos)	Nincs megadva	18	4	12	44
Szlovákia	26	18	Nincs megadva	13	4	18	19

Összességében mindegyik ország átfogó, az ukrán menekültek igényeire szabott támogatási rendszert dolgozott ki, amely kiemelten összpontosít a gyermekekre és a mentális egészségre⁷.

A gyermekekre összpontosító szolgáltatások: Mindegyik ország nagy hangsúlyt fektet a gyermekvédelemre, de a gyermekeknek szánt szolgáltatások száma eltérő. Romániában és Szlovákiában magasabb a gyermekek jogainak védelmére összpontosító szolgáltatások aránya az összes szolgáltatáshoz viszonyítva. Lengyelország a gyermekek igényeire helyez jelentős hangsúlyt.

Mentális egészségügyi és pszichoszociális támogatás: A mentális egészségügyi támogatás mind a négy országban kulcsterület; Lengyelországban és Romániában jelentős a mentális egészségügyi és pszichoszociális támogatási szolgáltatások száma. Romániában emellett a fókusz is jelentős, bár egyes kategóriákban nem annyira kidolgozott.

Orvosi és jogi támogatás: Az orvosi és jogi támogatás is biztosított mindegyik országban, bár Románia esetében a részletes számok nem annyira konkrétak.

7. Megjegyzés: az eredmény a szolgáltatások között kifejezetten az e tanulmány keretében végzett keresésen alapul, ezért korlátozott lehet, és előfordulhat, hogy nem fed le minden elérhető szolgáltatást mindegyik országban.

Az országok közötti hasonlóságok

A másodlagos forrásokból levont megállapítások alapján hasonlóságokat és különbségeket is találtunk a kontextus és az ukrain menekülteknek nyújtott szolgáltatások tekintetében.

Oktatáshoz való hozzáférés: Mindegyik ország nagy hangsúlyt helyez az ukrán gyermekek helyi oktatási rendszerekbe való integrációjára. Romániában 10 936 gyermeket írtak be a romániai iskolákba⁸. A magyar jelentés szerint az iskoláskorú ukrán gyermekek 79%-a van beíratva⁹; **a Lengyelországban regisztrált 1 millió ukrán menekült 40%-a gyermek**¹⁰, és a 2022–2023-as iskolaévben ezen menekült gyermekek kevesebb mint fele volt beíratva a lengyel iskolákba¹¹; Szlovákiában mintegy 12 000 ilyen gyermek jár iskolába¹².

Mentális egészségügyi és pszichoszociális támogatás (MHPSS): A mentális egészségügyi problémák kezelésének fontosságát mind a négy ország felismerte. Románia, Magyarország, Lengyelország és Szlovákia mind kínál különféle mentális egészségügyi és pszichoszociális támogatási szolgáltatásokat különböző nem kormányzati szervezeteken és kormányzati programokon keresztül.

Gyermekvédelem: A gyermekek erőszak és kizsákmányolás elleni védelme elsődleges fontosságú. Mindegyik ország bevezetett a menekült gyermekek védelmére irányuló intézkedéseket, többek között gyermekvédelmi szolgáltatásokat és a nemi alapú erőszak megelőzésére irányuló kezdeményezéseket.

Az országok közötti különbségek

Miközben mind a négy ország hasonló problémákkal igyekszik megbirkózni, eltérőek a megközelítések és a támogatási rendszereik kiterjedtsége.

Méret és regisztráció: Miközben Románia, Magyarország és Szlovákia 18 és 40 ezer közötti számú ukrain gyermeknek ad otthont, Lengyelországban ez kb. 400 000 gyermeket jelent (az országban lévő közel 1 millió ukrán menekült 40%-a)¹³. A méretbeli különbség kihatással van a szükséges támogatás mélységére és körére.

- Child Helpline International (2024). Country Report Romania - MHPSS Services for Refugees from Ukraine (Országjelentés, Románia – Mentális egészségügyi és pszichoszociális támogatási szolgáltatások az ukrain menekült számára), 8. o.: <https://childhelplineinternational.org/wp-content/uploads/2024/08/Country-Report-Romania.pdf>
- Child Helpline International (2024). Country Report Hungary – MHPSS Services for Refugees from Ukraine (Országjelentés, Magyarország – Mentális egészségügyi és pszichoszociális támogatási szolgáltatások az ukrain menekült számára), 7. o.: <https://childhelplineinternational.org/wp-content/uploads/2024/08/Country-Report-Hungary.pdf>
- Child Helpline International (2024). Country Report Poland – MHPSS Services for Refugees from Ukraine (Országjelentés, Lengyelország – Mentális egészségügyi és pszichoszociális támogatási szolgáltatások az ukrain menekült számára), 7. o.: <https://childhelplineinternational.org/wp-content/uploads/2024/08/Country-Report-Poland.pdf>
- Ugyanott.
- Child Helpline International (2024). Country Report Slovakia – MHPSS Services for Refugees from Ukraine (Országjelentés, Szlovákia – Mentális egészségügyi és pszichoszociális támogatási szolgáltatások az ukrain menekült számára), 9. o.: <https://childhelplineinternational.org/wp-content/uploads/2024/08/Country-Report-Slovakia.pdf>
- Child Helpline International (2024). Country Report Poland – MHPSS Services for Refugees from Ukraine (Országjelentés, Lengyelország – Mentális egészségügyi és pszichoszociális támogatási szolgáltatások az ukrain menekült számára), 7. o.: <https://childhelplineinternational.org/wp-content/uploads/2024/08/Country-Report-Poland.pdf>

Oktatáshoz való hozzáférés: Az oktatáshoz való hozzáférés országonként eltérő. Szlovákiában az ukrán menekült gyermekek járhatnak iskolába, de nem kötelező, és a nyelvi akadályok kihívást jelentenek. Lengyelországban az oktatás kötelező a 6–15 év közötti gyermekeknek, de a 2022–2023-as tanév végéig a menekült gyermekek kevesebb mint fele iratkozott be az iskolákba, és sokan magányosnak érzik magukat az online tanulás miatt. Magyarországon is hasonló a helyzet, mivel a gyermekek számára kötelező az iskola, miután kérvényezik az átmeneti védelmet. Magyarországon magasabb, 79%-os a beiratkozási arány, de a nyelvi akadályok itt is problémát jelentenek. A helyi szervezetek játékos foglalkozásokat és tanítás utáni programokat szerveznek, amelyeket az UNICEF támogat. 2023. áprilisa óta Romániában is kötelező az ukrán menekült gyermekek számára a román iskolákba vagy a helyi nem hivatalos oktatási szolgáltatókhoz való beiratkozás ahhoz, hogy jogosultak legyenek az átmeneti védelmi rendszer keretében járó szociális juttatásokra.

Egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés: Az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés sem egységes; Szlovákiában a menekültek a biztosítással és a rendelkezésre álló időpontokkal kapcsolatos kihívásokkal szembesülnek, míg Magyarországon ugyan az egészségügyi ellátás biztosított, de a menekültek nem kapnak fogyatékosági támogatást. Szlovákia a menekültek egészségügyi ellátáshoz való hozzáférése tekintetében jelentős nehézségeket tapasztalt: az egészségügyi ellátásra szorulóknak 47%-a nehezen kapott időpontot a biztosítás hiánya és nyelvi akadályok miatt. Szlovákiában eltolódtak a prioritások: míg 2022-ben élelmiszerre és szállásra volt igény, 2023-ban az egészségügyi ellátás és a foglalkoztatás okoz gondot, ami azt tükrözi, hogy a fókusz a fenntarthatóbb támogatási mechanizmusok felé tolódott el.

Jogi és társadalmi integráció: Az átmeneti védelmi jogállás egyedi kihívásokkal jár, ideértve a hosszú távú integrációval és a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáféréssel kapcsolatos problémákat. Magyarországon az átmeneti védelmi jogállással rendelkező menekültek számos szolgáltatáshoz hozzáférhetnek, többek között a kötelező oktatáshoz is. Miután kérvényezik az átmeneti védelmet, kötelezővé válik számukra a részvétel a magyar oktatási rendszerben. Ennek eredményeképpen sokan nem kérvényezték az átmeneti védelmet, következésképpen a gyermekek nem vettek részt a magyar oktatási rendszerben. Emellett a lakhatás és az egyéb alapvető szolgáltatások támogatása rendszeresen csökken Magyarországon, kiszolgáltatottabb helyzetbe hozva ezzel ezt a közösséget. Szlovákiában más jellegűek a kihívások. Az átmeneti védelmi jogállással rendelkező ukrán menekültek az EU átmeneti védelemről szóló irányelvnek megfelelően olyan jogokhoz kapnak hozzáférést, mint az oktatás, a foglalkoztatás, az egészségügyi ellátás és a szociális védelem, de az ilyen típusú „eltűrt tartózkodáshoz” gyakorlati akadályok kapcsolódnak. Például ugyan az oktatás elérhető, de nem kötelező a gyermekek számára (Magyarországtól és más országoktól eltérően), léteznek az önfoglalkoztatással kapcsolatos korlátozások is, és a szociális juttatások köre is korlátozott¹⁴.

- Child Helpline International (2024). Country Report Slovakia – MHPSS Services for Refugees from Ukraine (Országjelentés, Szlovákia – Mentális egészségügyi és pszichoszociális támogatási szolgáltatások az ukrain menekült számára), 9. o.: <https://childhelplineinternational.org/wp-content/uploads/2024/08/Country-Report-Slovakia.pdf>

2: Eredmények

2.1. Az ukrán fiatalokra irányuló felmérés

Felmérésünkre összesen **113 válasz** érkezett 13 és 30 év közötti gyermekek és fiatalok részéről (66%-uk lány, 26%-uk fiú és 8%-uk egyéb vagy nem válaszolt).

Összességében a **gyermekek számára létrehozott helyi segélyhívószámok nem igazán ismertek** az ukrán fiatalok által, hiszen mindössze egyharmaduk jelezte, hogy ismeri ezeket (30%). Ami még fontosabb, hogy a mintában lévő azon 28 személy közül, aki *ismerte* ezeket, csak egy hívta fel a gyermekek számára létrehozott helyi segélyhívószámok valamelyikét. Ez a gyermekek számára létrehozott segélyhívószámok által jelentett alacsony kapcsolatfelvételi arányok¹⁵ tükrében nem meglepő, és ezért is került sor erre a feltérképezési munkára.

Arra irányuló kérdéseket is feltettünk, hogy az ukrán fiatalok hova fordultak még segítségért és támogatásért. A legtöbb fiatal arról számolt be, hogy a családtagjaihoz fordult (76%). Ezenkívül barátoktól kértek segítséget (33%) vagy online felületeken kerestek rá problémáikra (25%).

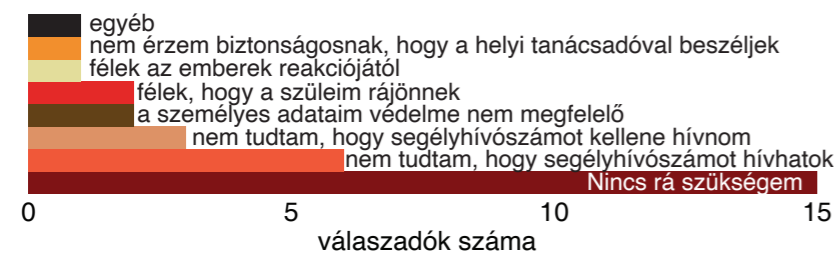
Hallottál a gyermekek számára létrehozott helyi segélyhívószámról?

Hívtad már a gyermekek számára létrehozott helyi segélyhívószámot?

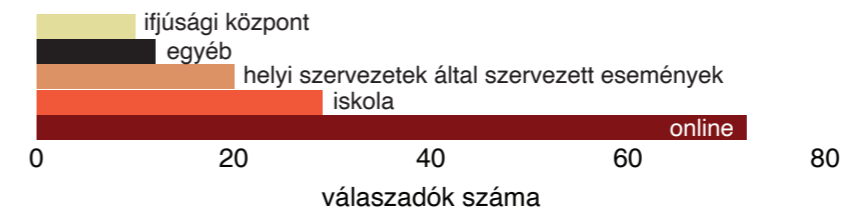
Miért nem?

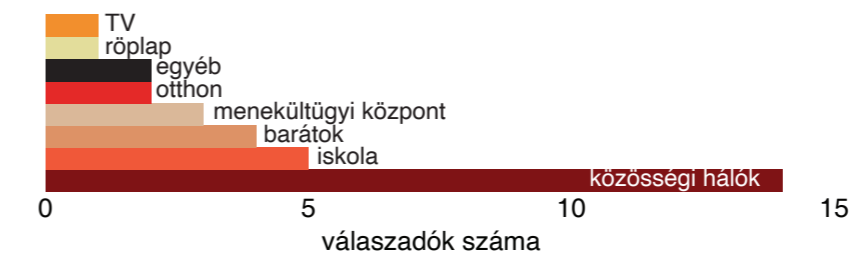
15. Child Helpline International (2023). Voices of Children & Young People Affected by the War in Ukraine Monthly Contacts with Child Helplines in the Region (Az ukrán háború által érintett gyermekek és fiatalok hangja, a gyermekek számára létrehozott régióbeli segélyhívószámokkal való havi kapcsolatfelvétel)

Felméréseink nagymértékben engednek arra következtetni, hogy **az erőforrások nagy részét az online felületekre érdemes fordítani, ha az európai országokban lévő fiatal ukrán menekültek hatékony eléréséről van szó.** Az online felületeken próbálnak meg leginkább kapcsolatot tartani más ukránokkal (79%), és a gyermekek számára létrehozott helyi segélyhívószámok szolgáltatásainak hirdetésére leggyakrabban a közösségi médiát javasolták. Sőt, a gyermekek számára létrehozott helyi segélyhívószámokat ismerő válaszadók nagy része a **közösségi médiában** értesült ezekről (44%). A mintában szereplő személyek által leggyakrabban használt közösségi médiás és üzenetküldő alkalmazások elsősorban a **Telegram** (88%) és az **Instagram** (81%), majd ezeket követi a YouTube (70%), a TikTok (57%) és a Viber (57%). Szintén a Telegram az Ukrajnán kívül tartózkodó gyermekek és fiatalok által leggyakrabban használt módszer a La Strada, egy a gyermekek számára létrehozott ukrán segélyhívószám hívására (a célországban tartózkodó menekültek közül 88% és 100% hívta őket Telegramon keresztül; további információért lásd a 2.3. részt). A gyermekek számára létrehozott segélyhívószámok megismerésének további módja az iskolarendszer – a mintában szereplők 16%-a így hallott a szolgáltatásokról, és elég sokan adták ezt a választ a nyílt kérdések között is.

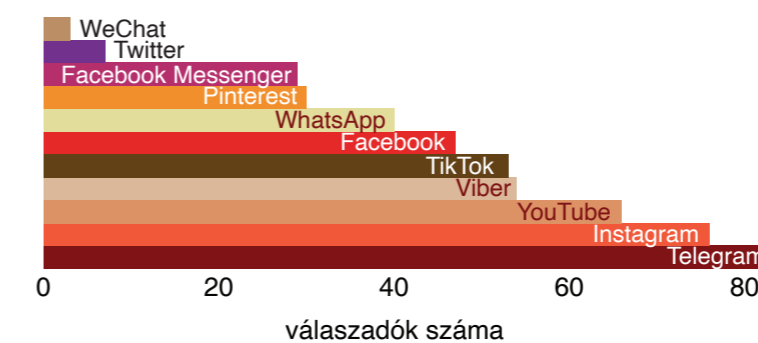
Hol lépsz kapcsolatba más ukránokkal?

Hol hallottál a gyermekek számára létrehozott helyi segélyhívószámról?

Az alábbi közösségi hálók és üzenetküldő alkalmazások közül melyeket használsz?

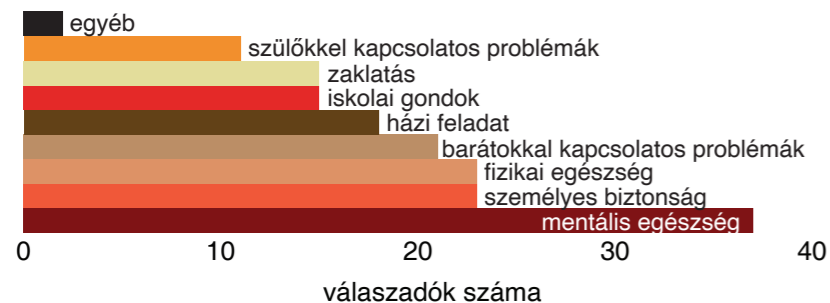

Amikor arról kérdezték őket, hogy szerintük a jövőben felvonnák-e a kapcsolatot a gyermekek számára létrehozott helyi segélyhívószámmal, amennyiben szükségük lenne rá, mindössze 10%-uk válaszolta azt, hogy nem, míg a válaszadók 90%-a az igen vagy nem tudom választ jelölte meg. Ezt követően arról kérdeztük őket, hogy milyen jellegű segítségre lehet szükségük a jövőben. Változatos válaszokat kaptunk, melyek között a leggyakrabban a mentális egészségügyi problémákkal kapcsolatos lehetséges segítséget jelölték meg (42%). Szintén a mentális egészség volt a leggyakoribb indok, amellyel a La Strada nevű ukrán segélyhívószámot keresték az ukrán menekültek. Míg Lengyelországban (46%), Szlovákiában (64%) és Magyarországon (50%) a válaszadók a mentális egészséget jelölték meg legtöbbször, Romániában a leggyakoribb válasz a házi feladattal kapcsolatos segítségkérés volt (43%).

Kapcsolatba fogsz lépni a gyermekek számára létrehozott segélyhívószámmal a jövőben?

Milyen segítségre lesz valószínűleg szükséged a jövőben?

2.2. Az érdekelt felekkel készített interjúk

Ebben a részben elsődleges forrásokból, vagyis az érdekelt felekkel készített interjúkból származó információkat mutatunk be. Tizennyolc magyarországi, lengyelországi, szlovákiai és romániai érdekelt féllel készítettünk interjút, hogy jobban megértsük, milyen szolgáltatásokat kínáltak az ukrán menekülteknek, és milyen módon célozták meg az ukrán fiatalokat. Emellett megkérdeztük, hogy milyen kulturális vagy egyéb kihívásokkal szembesültek az ukrán családoknak és fiataloknak történő segítségnyújtás során.

A Magyarországon, Lengyelországban, Romániában és Szlovákiában nyújtott kulcsfontosságú szolgáltatások:

- Mentális egészségügyi és pszichoszociális támogatási szolgáltatások (MHPSS)
- Egészségügyi szolgáltatások
- Oktatási szolgáltatások és gyermekgondozás
- Jogi segítségnyújtás és a menekült státusz megszerzésével kapcsolatos támogatás
- Pénzügyi támogatás
- Lakhatási támogatás
- A nemi alapú erőszakkal és emberkereskedelemmel kapcsolatos tudatosság növelése és ezek megelőzése
- Közvetlen tanácsadás és integrációs munka a menekültekkel
- Társadalmi befogadással kapcsolatos és közösségi tevékenységek
- Álláskeresés
- Fordítási szolgáltatások és segélyvonalak
- A rendőri hatóságok felkeresése és együttműködés a kormányhivatalokkal a gyermekvédelem témakörében
- A sajátos nevelési igényű gyermekeknek nyújtott szolgáltatások és a sajátos nevelési igényű gyermekekkel dolgozók képzése

Az interjúalanyok szerint az ukrán menekültek által leginkább igénybe vett szolgáltatások a következők voltak:

- A státusz megszerzésének módjával kapcsolatos információ és jogi tanácsadás
- Pénzügyi és szálláskeresési segítségnyújtással kapcsolatos információk
- Oktatással kapcsolatos információk
- Oktatási szolgáltatások, például gyermekgondozás
- Nyelvtanulás
- Álláskeresés
- Pszichoszociális támogatás

A fő kihívások:

- **Nyelvi akadályok:** Az elmúlt két és fél évben az ukrán menekültek – főképpen az egyedülálló anyák – rendkívüli nyomás alatt voltak, és a gyors hazatérésben reménykedve a gyermekgondozást és a munkát helyezték előtérbe a fogadó ország nyelvének megtanulásával szemben. Ez a fordítási szolgáltatások hiánya miatt kommunikációs nehézségekhez vezetett. Mostanában sokan elkezdtek nyelvtanfolyamokat keresni, de a kereslet meghaladja a rendelkezésre álló kínálatot, rávilágítva a fordítási szolgáltatások és a képzett kommunikációs szakemberek iránti folyamatos igényre.

- **Oktatás** – A menekült gyermekek a nyelvi akadályok és egyes esetekben az alacsonyabb osztályokban való elhelyezés miatt jelentős kihívásokkal szembesülnek a fogadó országok oktatási rendszereiben. Egyesek kimaradtak az iskolából a szülők országban maradással kapcsolatos bizonytalansága miatt, és inkább az online ukrán oktatást részesítették előnyben. Emellett egyes esetekben a gyermekek iskolai beíratásakor fennállt a lehetősége, hogy roma gyermekekkel egy osztályba kerüljenek, amit a szülők – a fogadó országbeli közösséghez hasonlóan – elutasítottak.
- **Egyedül utazó kiskorúak** – Jelentős nehézséget jelent, hogy számos 16 éves menekült egyedül érkezik az egyetemekre, és gyakran pontatlan információkat kapnak, ami 50%-os lemorzsolódáshoz vezet az első év után. Ez az erőforrások (többek között a magánszektorból érkező erőforrások) felhasználásával és ezen hallgatók megfelelő támogatásával kapcsolatos aggályokat vet fel. Válaszképpen egyes szervezetek tájékoztató előadásokat tartanak, ahol tisztázzák a feltételeket és az elvárásokat.
- **A mentális egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos megbélyegzés** – A mentális egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatban jelentős a kulturális megbélyegzés mind a menekültek körében, mind a fogadó közösségben, ami miatt sokan vonakodnak igénybe venni a segítséget. Ennek leküzdéséhez több olyan tudatosságnövelő kampányra van szükség, amely a mentális egészségügyi ellátás fontosságára tanít, és biztosítja, hogy a szolgáltatások kulturális szempontból érzékenyek és hozzáférhetőek legyenek.
- **Az ukrán menekültek megbélyegzése a fogadó népesség körében** – Az ukrán menekültek gyakran szembesülnek a fogadó népesség általi megbélyegzéssel és diszkriminációval, ami hátráltatja az integrációjukat és a szolgáltatásokhoz való hozzáférést. Ennek leküzdéséhez folyamatos erőfeszítésekre van szükség az empátia, a megértés és a befogadás közoktatás és a közösség bevonása révén történő előmozdítása érdekében.
- **Igény a folyamatos pszichológiai támogatásra, valamint a gyűlöletbeszéd és az idegengyűlölet leküzdése** – A menekültek folyamatos pszichológiai támogatást igényelnek a traumák leküzdéséhez, de a gyűlöletbeszéd és az idegengyűlölet elleni küzdelem legalább ilyen fontos. A tolerancia és a befogadás előmozdítása a fogadó közösségeken belül elengedhetetlen a menekültek szempontjából biztonságosabb és támogatóbb környezet kialakításához.
- **A szolgáltatásokhoz való hozzáférés** – A kieső területeken lévő menekülteknek nagy erőfeszítéseket kell tenniük, hogy hozzáférjenek a szolgáltatásokhoz, ami időigényes és költséges lehet (ha nem térítik meg), amennyiben nincs helyben támogató partner vagy mobil szolgáltatás.
- **Erőforrásokkal kapcsolatos korlátok**: A korlátozott erőforrások és a 2024. januárja óta bekövetkezett kiadáscsökkentés jelentős hatással volt az ukrán menekültek, különösen a nők által vezetett háztartások jólétére. Számos nő kényszerül hosszú munkaidejű munkára, mások, akik a gyermekeiket gondozzák vagy munkanélküliek, az alapvető szükségleteiket is nehezen elégítik ki, ami növeli kiszolgáltatottságukat, és egyeseket arra ösztökéli, hogy fontolóra vegyék az Ukrajnába való visszatérést annak ellenére, hogy otthonaikat lerombolták.

2.3. A La Strada Ukraine adatai

Megvizsgáltuk, hogy a gyermekek számára létrehozott, La Strada nevű ukrán segélyhívószámot hány Magyarországon, Lengyelországban, Szlovákiában és Romániában tartózkodó gyermek és fiatal kereste fel, amennyiben ezt az információt feljegyezték. Mindezt azért tettük, hogy jobban megismerjük azon menekültek igényeit, akik különböző okokból nem hívták a gyermekek számára létrehozott helyi segélyhívószámot, de segítségre van szükségük.

A La Stradahoz a négy célország valamelyikéből a gyermekek és fiatalok részéről érkező hívások 77–100%-a éjszaka történt (20:00 és 07:00 óra között). Ez igazolja a nap 24 órájában működő online szolgáltatások fenntartásának fontosságát, valamint azt, hogy forrásokra lenne szükség a gyermekek számára létrehozott helyi segélyhívószámok működési idejének fenntartásához vagy növeléséhez, hogy az ukrán tanácsadók másnap nap közben felkereshessék a hívó feleket. Sajnos egyes országokban már nem finanszírozzák ezeket, és az ukrán tanácsadók önkéntes alapon működnek. Alternatív megoldásként szóba jöhetne a gyermekek számára létrehozott helyi segélyhívószámok és a La Strada közötti koordináció elősegítése, akár a hívó feleknek a La Strada egy helyi tanácsadójához történő átirányításával¹⁶, akár együttműködés révén, a La Stradat hívó menekült gyermekek fogadó országban rendelkezésre álló lehetőségekkel kapcsolatos tudatosságának növelésével.

A La Stradat hívó legtöbb fiatal menekült 13–15 vagy 16–17 év közötti, és a kapcsolatfelvételhez leggyakrabban Telegramot használ (88–100%, országtól függően), az Instagram messze elmarad ettől (0–12%, országtól függően).

A hívások során felmerülő problémák általában a mentális egészséggel kapcsolatosak, amelyek a hívások 25–45%-át teszik ki országtól függően. További problémák a családi kapcsolatok, a társakkal való kapcsolatok, az iskolai gondok, a családon belüli erőszak, a zaklatás és a szexuális problémák.

Fontos kihangsúlyozni, hogy a gyermekek körében készített felmérés eredményei hasonlóak az érdekelt felekkel készített interjúk eredményeihez a négy országban. Az interjúban részt vett érdekelt felek a következők mindegyikét megemlítették: az ukrán menekültek megbélyegzésével kapcsolatos aggályok, a folyamatos pszichológiai támogatás iránti igény és a gyűlöletbeszéd és idegengyűlölet elleni küzdelem, az elszigeteltség érzése a meglévő oktatási lehetőségekkel kapcsolatban a nyelvi akadályok és egyéb tényezők miatt.

Működési idő országonként

Az Ukrajnával szomszédos országokban a gyermekek számára létrehozott segélyhívószámok a következő órákban érhetők el:

Magyarország	Kedd-től csütörtökig 16:00 és 20:00 óra között
Lengyelország	Minden nap 14:00 és 24:00 óra között
Románia	Minden nap a nap 24 órájában online csatornákon keresztül
Szlovákia	Minden kedden 13:30 és 19:30 között

16. Ez csak akkor lehetséges, ha nem kell helyi protokollokat aktiválni a helyi hatóságoknál, de általános tanácsadás esetén kivitelezhető.

3: Következtetések és ajánlások

Miután a jelentés azonosította, hogy milyen akadályok állnak az ukrain menekültek előtt a szolgáltatásokhoz való hozzáférést illetően, a következő ajánlásokat fogalmazta meg azzal kapcsolatban, hogyan lehetne növelni a gyermekek számára létrehozott segélyhívószámokhoz való hozzáférést és azok igénybevételét az ukrain háború által érintett gyermekek és fiatalok (valamint ezek szülei és/vagy gondozói) által:

Akadály	Ajánlások
Nyelvi és kulturális korlátok	<ul style="list-style-type: none"> A fordítási és tolmácsszolgáltatások bővítése és javítása, különösen a gyermekek számára létrehozott segélyhívószámok tekintetében. Ukránul beszélő szakemberek [további] képzése és alkalmazása a kommunikáció és az integráció elősegítése érdekében. A közösség szerepvállalásának előmozdítása kulturális cserék révén a társadalmi integráció és nyelvyakorlás elősegítése érdekében.
Éjszakai támogatás rendelkezésre állása	<ul style="list-style-type: none"> Az online csatornák további elérhetővé tétele éjszaka, majd az utánkövetés biztosítása nap közben. Annak a lehetőségnek a megvizsgálása, hogy a La Strada nevű, gyermekek számára létrehozott segélyhívószám éjszaka biztosítson tanácsadást – ez nem lehetséges azokban az esetekben, ahol a helyi protokollok lépnek életbe, ilyen esetben a gyermekeknek mindig az adott ország segélyhívószámát kell hívniuk.
A tudatosságot támogató szolgáltatások hiánya	<ul style="list-style-type: none"> Céltudatosságnövelő kampányok indítása közösségi médiaplatformokon, például Telegramon, TikTokon, Instagramon és Viberen, a fiatalabb hallgatóság eléréséhez.¹⁷ A rendelkezésre álló szolgáltatások láthatóságának növelése a közösség bevonása és tájékoztatás révén. Amikor csak lehetséges, chatbot és más olyan kommunikációs csatornák alkalmazása a webhelyen, amelyek segíthetik a gyermekeket az információk keresésében. Egyértelmű kommunikációs stratégiák kidolgozása annak biztosítása érdekében, hogy a menekültek megismerjék a helyi támogatási szolgáltatások rendelkezésre állását és előnyeit. Kommunikáció kezdeményezése az ukrán gyermekek és fiatalok családjaival. A családot a fiatal válaszadók említették, mint olyan személyeket, akikhez fordulnának, ha szükségük lenne valakire, aki támogatja őket, ezért a kommunikáció célcsoportjaként használhatók, mivel a gyermekek számára létrehozott segélyhívószámokkal kapcsolatos információk terjesztésének csatornáit lehetnek.

17. A kommunikációs csatornákkal kapcsolatos konkrét ajánlásokat lásd az országjelentésekben.

Akadály	Ajánlások
Az anonimitással kapcsolatos bizonytalanság	<ul style="list-style-type: none"> Az átmeneti védelmi jogállás egyes esetekben azzal jár, hogy a gyermekeknek kötelező részt venniük az oktatásban a fogadó országban. Ez azt jelenti, hogy nem marad idejük részt venni az ukrán online oktatási rendszerben, ezért inkább nem is kérvényezik a jogállást. Ily módon ezek a gyermekek „láthatatlanok” maradnak. Ez a tény ahhoz köthető, hogy a gyermekek és a fiatalok határozatlanok a mentális egészségügyi és pszichoszociális támogatási szolgáltatások igénybevételét illetően, amely az állandó országban maradásukat jelentené. Azt is fontos tudatni és tudatosítani, hogy a gyermekek számára létrehozott segélyhívószámokkal való kapcsolatfelvétel anonim módon történik, és nincs követve. Olyan célzott tudatosságnövelő kampányok alkalmazása, amelyek egyértelműen kommunikálják ezeket a szempontokat. Ezen akadály leküzdésével a gyermekek nagyobb biztonságban érzik majd magukat, és lesz önbizalmuk segítséget kérni anélkül, hogy attól félnének, nyomom követik őket.
Diszkrimináció és társadalmi kirekesztés	<ul style="list-style-type: none"> Az ukrán menekült gyermekek gyakran szembesülnek diszkriminációval és erőszakkal a nemzetiségük, jogállásuk vagy társadalmi-gazdasági helyzetük miatt. Ez eltántoríthatja őket attól, hogy a helyi szolgálatok, így a gyermekek számára létrehozott segélyhívószámok segítségét kérik. Biztosítani kell az ukrán gyermekek és fiatalok bevonását – figyelembe véve a különböző nemeket, életkorokat és fogyatékoságokat – a döntéshozatali folyamatba a programfejlesztési szakasztól kezdve a programok megvalósításán át egészen a lezárásig.

Minden gyermeknek van hangja. Minden gyermeket meg kell hallgatni.

**Közzétette: Child Helpline International
2024. augusztus**

A Child Helpline International egy kollektív hatással bíró szervezet, amely világszerte több mint 130 országban és területen több mint 150 taggal rendelkezik.

A gyermekek számára létrehozott segélyhívószámokat működtető tagjainktól, partnereinktől és külső forrásoktól származó információkat, nézőpontokat, tudást és adatokat koordináljuk. Ezt a kivételes erőforrást arra használjuk, hogy globális, regionális és nemzeti szinten segítsük és támogassuk a gyermekvédelmi rendszereket, és segítsük tagjainkat, hogy támogassák a gyermekek jogainak védelmét, és hallassák a hangjukat.

Child Helpline International

Bruggebouw Suite 5.08
Bos en Lommerplein 280
1055 RW Amsterdam
Hollandia

www.childhelplineinternational.org

Támogasson minket!

Minden gyermeknek van hangja. Az **Ön** támogatása segít, hogy folytatni tudjuk a **mi** munkánkat, és biztosítani tudjuk, hogy az **ő** hangjukat is meghallják.

Támogasson minket most
PayPalon